

Handläggare
Eija Pohjanen
Telefon: 08-508 10 016

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2016-06-16

Anmälan av förskoleundersökning 2016

Beslut

Stadsdelsnämnden godkänner redovisningen och lägger den till handlingarna.

Eva Broström
avdelningschef

Sammanfattning

Förskolorna får fortsatt gott resultat i årets undersökning. Jämfört med staden kommunala förskolor totalt är vårdnadshavarna i Östermalm generellt sett mer nöjda år 2016. Över tid är vårdnadshavarna i Östermalm generellt mer nöjda jämfört med år 2015.

KF-indikatorn har utvecklats från 88 till 91 och ligger över stadens resultat (86). KF-indikator är andelen nöjda (betyg 4 + 5) svar på frågan *Jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola* och mäts i skalan 0-100.

Svarsfrekvensen i årets förskoleundersökning för Östermalms kommunala förskolor ligger på 79 procent. Det är en ökning med en procent mot föregående år. Svarsfrekvensen för staden kommunala förskolor totalt är 71 procent.

Trots generellt goda resultat finns skillnader i förskolornas resultat. Utifrån diskussionerna och analyserna kring undersökningens resultat tar de förskolor som fått låga resultat, alternativt inte behållit sina resultat från föregående år, fram egna handlingsplaner med förbättringsåtgärder.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Förskola och Parklek.

Bakgrund

Stockholms stad genomför årligen en kvalitetsmätning i stadens förskolor. Vårdnadshavare till alla barn i förskolan ombeds att fylla i en enkät och på så sätt bedöma kvaliteten i verksamheten. Undersökningen är en totalundersökning, vilket innebär att samtliga förskolor oavsett regiform deltar. Syftet med undersökningen är att utveckla den pedagogiska kvaliteten i varje enskild förskola. Resultaten används även för att underlätta valet av förskola för vårdnadshavare i Stockholms stad genom att resultatet publiceras på stockholm.se.

I denna anmälan av förskoleundersökningens resultat redovisar förvaltningen vårdnadshavares omdömen för de kommunala förskolorna. Jämförelsesiffror med staden totalt gäller stadens förskolor i kommunal regi. Jämförelse mellan tidigare års undersökningar görs där så är möjligt.

Frågeområden

Frågorna i enkäten har formulerats som positiva påståenden med svarsskalan 1 Instämmer inte alls – 5 Instämmer helt + vet ej. Påståendena är indelade i fem områden:

- Utveckling och lärande
- Normer och värden samt barns inflytande
- Samverkan med hemmet
- Kost, rörelse och hälsa
- Nöjdhet, trygghet och rekommendation

Nytt i årets undersökning är frågor gällande diskriminering under området Normer och värden samt barns inflytande. Diskriminering innebär att ett barn eller en förälder missgynnas (det vill säga inte behandlas på samma sätt som andra barn eller förälder) direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Diskrimineringsgrunderna, som följer av lag, är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Konflikter mellan föräldrar och mellan barn faller utanför lagen och räknas inte som diskriminering.

Vissa stadsdelar har utöver de gemensamma frågorna egna extrafrågor.

Svarsfrekvens

Svarsprocent för stadsdelsområdets kommunala förskoleenheter framgår av nedanstående tabell:

	Svarsfrekvens % 2016	Svarsfrekvens % 2015
Stockholms stad totalt	71	73
Östermalm	79	78
Östermalm flickor	79	78
Östermalm pojkar	79	78
Centrala Östermalm	75	80
Engelbrekt	79	84
Gärdet	82	81
Hedvig Eleonora	81	76
Norra Djurgårdsstaden 1	69	71
Norra Djurgårdsstaden 2	66	-
Stadion	89	72

Östermalms kommunala förskolor har i år en högre svarsfrekvens jämfört med föregående år. Förskoleledningarna har under det gångna året arbetat strategiskt med förskoleundersökningens resultat utifrån stadens modell ”Vad gör vi med resultaten”. Detta i syfte att hitta former för analys och bearbetning av resultaten samt hitta arbetsformer för att arbeta med förbättringsåtgärder och sprida goda exempel på arbetsplatsen. Målet har varit att verksamheten kontinuerligt använder resultat från uppföljningar på ett strukturerat sätt i sitt utvecklingsarbete med fokus på förskole-/brukarundersökningen men modellen kan även användas vid andra uppföljningar.

Resultat

Jämfört med staden kommunala förskolor totalt är vårdnadshavarna i Östermalm generellt sett mer nöjda år 2016. Över tid är vårdnadshavarna i Östermalm generellt mer nöjda jämfört med år 2015.

KF-indikatorn har utvecklats från 88 till 91 och ligger över stadens resultat (86). KF-indikator är andelen nöjda (betyg 4 + 5) svar på frågan *Jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola* och mäts i skalan 0-100.

I nedanstående tabell redovisas resultat för stadsdelsområdets kommunala förskoleenheter gällande KF-indikatorn:

	KF indikator 2016	KF indikator 2015
Stockholms stad totalt	86	86
Östermalm	91	88
Centrala Östermalm	89	83
Engelbrekt	95	96
Gärdet	89	91
Hedvig Eleonora	95	92
Norra Djurgårdsstaden 1	83	74
Norra Djurgårdsstaden 2	74	-
Stadion	93	86

I nedanstående tabell redovisas resultat för stadsdelsområdets kommunala förskolor gällande undersökningens fem områden:

	Östermalm 2016	Östermalm 2015	Staden 2016
Utveckling och lärande	87	83	81
Normer och värden samt barns inflytande	92	91	89
Samverkan med hemmet	86	83	83
Kost, rörelse och hälsa	83	84	79
Nöjdhet, trygghet och rekommendation	91	88	86

Resultatet pekar på att flickföräldrarna är generellt något mer nöjda än pojkföräldrarna. I de svar där skillnader mellan flick- och pojkföräldrar finns är den dock liten, mellan en och tre procent. I en fråga är skillnaden fyra procent och det gäller frågan *Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen*. Flickföräldrarna har svarat mer positivt än pojkföräldrarna på detta påstående. Däremot visar pojkföräldrarna marginellt större nöjdhet när det gäller frågan *Jag upplever att personalen på förskolan bemöter mig på ett respektfullt sätt*.

Utvecklingsområden 2015 jämfört med resultatet 2016

Föräldrarnas bedömning gällande utvecklingsområden i fjolårets undersökning var att förbättra och utveckla följande områden:

- Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs (72 %).
- Jag upplever att förskolan ger mitt barn möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud på och utanför förskolan (72 %).

- Jag har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten (80 %).

Resultat i årets undersökning gällande de områden som föräldrarna pekade ut som utvecklingsområden i fjolårets undersökning:

- Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs (76 %).
- Jag upplever att förskolan ger mitt barn möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud på och utanför förskolan (79 %).
- Jag har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten (83 %).

Analys av resultat

Föräldrarnas omdömen rör den egna upplevelsen av förskolans kvalitet. Detta, tillsammans med kvalitetsindikatorn (ledningens och personalens självvärdering/bedömning, hur väl kvalitén i förskolans processer motsvarar läroplanens krav och intentioner), är en viktig utgångspunkt i förskolornas utvecklingsarbete.

Förskolorna får fortsatt gott resultat i årets undersökning. Inom fyra av fem områden ger vårdnadshavarna ett högre omdöme jämfört med föregående år.

Utveckling och lärande

Index för området Utveckling och lärande har höjts från 83 till 87 jämfört med föregående år. Frågorna kring läroplanens ämnesområden (språk och kommunikation, matematik, naturvetenskap och teknik) får ett högre resultat i årets undersökning. Även för pedagogiska miljöer, barns eget skapande och kultur har resultatet utvecklats positivt i jämförelse med år 2015. Resultatet för Östermalms förskolor ligger högre än stadens snitt inom alla dessa områden.

På frågan *Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen* ger flickföräldrarna fyra procent högre omdöme än pojkföräldrarna (91 mot 87). Vad detta kan bero på behöver diskuteras på varje förskola utifrån den verksamhet som bedrivs och de lokala förutsättningarna som råder. Dock kan det tänkas att vårdnadshavare till flickor uppmärksammar förskolornas aktiviteter inom området naturvetenskap och teknik i större utsträckning än vårdnadshavare till pojkar. Detta utifrån det massmediala intresset för området. Det har under senare år rapporterats i TV och tidningar att flickor visar ett minskat intresse att söka sig till tekniska utbildningar. Detta kan bidra till att

flickföräldrarna fäster större uppmärksamhet på det här ämnesområdet.

En annan tänkbar förklaring är förskolornas medvetna arbete kring de pedagogiska miljöerna samt satsningen på normkritik och genus/jämställdhet. Medvetenheten och kunskapen inom dessa områden har ökat vilket kan ge sig i uttryck i den miljö och det material som verksamheten erbjuder. Pojkar har sedan tidigare haft tillgång till material som uppmuntrar till naturvetenskapligt och tekniskt experimenterande och nu erbjuds även flickor att experimentera med detta material på ett mer tillgängligt och medvetet sätt.

I förra årets undersökning gjorde förskolorna en tillbakagång inom området utveckling och lärande. En tänkbar förklaring kunde vara ett skifte av fokus från omsorg till pedagogik och att förskolorna inte lyckats förmedla detta till vårdnadshavarna i tillräckligt hög utsträckning. En ökad dialog och förtydligande av arbetet kring de pedagogiska miljöerna samt kring barns utveckling och lärande kan således vara möjliga orsaker till årets positiva resultat.

Resultatet gällande deltagande i stadens kulturutbud har höjts med sju procent (till 79). Östermalm ligger tretton procent över stadens resultat (66 procent). Den andra kulturfrågan gällande barns eget kulturskapande får ett högt resultat, 91 procent (stadens resultat är 88 procent). Vårdnadshavarnas omdöme pekar på att förskolorna lyckats väl med arbetet att förtydliga målsättningen och intentionerna i Stockholms stads kulturplan ”Kultur i ögonhöjd”, som innebär att kultur ska vara för, med och av barn.

De utmaningar som funnits i den växande stadsdelen Norra Djurgårdsstaden har haft en ogynnsam effekt på föregående års resultat. De medvetna satsningar som har genomförts börjar ge en positiv effekt och årets resultat visar på att skillnaderna mot de övriga stadsdelsområdena börjar plana ut. Enskilda förskolor i Norra Djurgårdsstaden har tagit stora kliv framåt i årets undersökning.

Normer och värden samt barns inflytande

Index för området Normer och värden samt barns inflytande har höjts från 91 till 92 jämfört med föregående år. Detta tyder på att det pågår ett aktivt arbete med främjande, förebyggande och åtgärdande insatser inom likabehandling på förskolorna. När det gäller barns inflytande svarar 93 procent av vårdnadshavarna (92 föregående år) positivt på frågan *Jag upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön,*

etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning. Det är ingen skillnad mellan flick- och pojkföräldrar gällande denna fråga.

En möjlig förklaring till det goda omdömet är att det aktiva likabehandlingsarbetet börjar lämna avtryck och synliggöras i förskolornas miljöer vilka utformas med utgångsläge att alla barn har möjligheter att prova olika aktiviteter och material.

Även andra satsningar kan tänkas bidra till det goda resultatet. Som till exempel ABC – *Alla barn i centrum*- som är ett generellt och frivilligt föräldrastödsprogram och som erbjuds alla föräldrar med barn 3-12 år. Detta program har även erbjudits förskolans personal i form av pilotprojekten ABC i förskolan och Barnen i Centrum (som är uppbyggd av moduler utifrån ABC teman). Utbildningarna har gett verktyg till personalen att i ännu större utsträckning fokusera på det som fungerar, både bland barnen men också i arbetslaget samt att man minskat uppmärksamheten på negativt beteende. Det har även pågått ABC i förskolan utbildning för förskolornas ledningsgrupper. Ett utökat fokus på bemötandefrågor samt praktiska verktyg och modeller är en möjlig förklaring till vårdnadshavarnas positiva omdöme.

När det gäller bemötande ger vårdnadshavare i Östermalms förskolor ett gott betyg till förskolorna. Hela 94 procent ger ett positivt omdöme på frågan *Jag upplever att förskolan bemöter mitt barn på ett respektfullt sätt.* Det är ingen skillnad mellan flick- och pojkföräldrar gällande denna fråga. Däremot finns en marginell skillnad gällande förskolornas bemötande av vårdnadshavare. (*Läs vidare under området Samverkan med hemmet.*)

I nedanstående tabell redovisas resultat för stadsdelsområdets kommunala förskolor gällande diskrimineringsfrågorna (nya frågor i årets undersökning):

	Nej	Ja	Vill ej uppge
Upplever du att ditt barn har diskriminerats i förskolans verksamhet?	98	1	1
Har du tagit upp händelsen med personalen? (upplever barn diskrimineras)	8	92	-
Upplever att du som vårdnadshavare har	98	1	1

diskriminerats i kontakt med förskolans verksamhet?			
Har du tagit upp händelsen med personalen på din förskola? (upplever vårdnadshavare diskrimineras)	23	69	8

När det gäller upplevelsen att barn har diskriminerats finns ingen skillnad mellan flick- och pojkföräldrar. Däremot när det gäller att ta upp händelsen med personalen har 100 procent av pojkföräldrarna gjort det men enbart 83 procent av flickföräldrarna. Detsamma gäller den andra frågan, om vårdnadshavare diskriminerats. Det finns ingen skillnad gällande upplevelsen av diskriminering men 83 procent av pojkföräldrarna har tagit upp detta med personalen mot enbart 57 procent av flickföräldrarna. Hela fjorton procent av flickföräldrarna vill inte uppges om de tagit upp händelsen med personalen gällande upplevt diskriminering av vårdnadshavare. Detta kan sammankopplas med resultatet på frågan *Jag upplever att personalen på förskolan bemöter mig på ett respektfullt sätt* där pojkföräldrar är något nöjdare än flickföräldrar. (Läs vidare under området *Samverkan med hemmet*.) Orsaker till varför pojkföräldrar i större utsträckning är flickföräldrar tar upp upplevda händelser av diskriminering med personalen behöver diskuteras och analyseras på förskolorna. Det är viktigt att i sammanhanget ta i beaktande att konflikter mellan föräldrar och mellan barn faller utanför lagen och räknas inte som diskriminering.

Samverkan med hemmet

Index för området Samverkan med hemmet har höjts från 83 till 86 jämfört med föregående år. Resultatet för frågan *Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs* har utvecklats i positiv riktning, en höjning med fyra procent (från 72 till 76 procent). Detta pekar på att förskolorna har drivit ett aktivt och medvetet arbete med att dokumentera och synliggöra barns lärande och utveckling samt att förmedla det pedagogiska uppdraget i enlighet med läroplanens intentioner.

I förra årets undersökning fick denna fråga nio procent sämre resultat än föregående år. Varje ledningsgrupp har därför analyserat resultatet i respektive enhet och utifrån analysen tagit fram åtgärder för att på ett tydligare sätt förmedla arbetet kring barns utveckling och lärande med utgångspunkt i varje enskilt barn. Det tidigare

resultatet tydde på att kommunikationen spelar en avgörande roll i samband med förändringsarbete. En del av förskoleenheterna införde inför förra årets undersökning ett nytt arbetssätt gällande dokumentation och synliggörande av barns utveckling och lärande. Detta bland annat genom att övergå från portfolio pärmar (fotografier av enskilda händelser) till processpärmar (dokumentation av projekt/processer utifrån läroplansuppdraget). Det är rimligt att anta att vårdnadshavare inte var delaktiga i detta förändringsarbete/denna process i tillräcklig utsträckning. Istället för att anamma ett nytt arbetssätt kan vårdnadshavarna ha upplevt att förskolorna tog bort något som de var vana vid utan att det ersattes av ett nytt system/arbetssätt.

Trots att årets resultat ligger högre än föregående år krävs fortsatta satsningar inom detta område. Införandet av Skolplattformen (en digital plattform för alla Stockholms förskolor och skolor), som sker i Östermalms kommunala förskolor från hösten, kommer att erbjuda utökade möjligheter att synliggöra, följa upp och utmana barns lärande. Kommunikationen mellan hem och förskola utvecklas genom Skolplattformen och vårdnadshavare får utökade möjligheter att kommunicera med förskolan.

När det gäller delaktighet och inflytande samt bemötande får Östermalms förskolor ett gott betyg av vårdnadshavarna. På frågan *Jag känner mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten* ger vårdnadshavarna ett omdöme på 87 procent (en höjning med tre procent mot föregående år). Hela 94 procent av vårdnadshavarna svarar positivt på frågan *Jag upplever att personalen på förskolan bemöter mig på ett respektfullt sätt* (en höjning med en procent mot föregående år). Pojkföräldrarna visar marginellt större nöjdhet än flickföräldrarna när det gäller denna fråga (95 mot 93). Möjliga orsaker till detta behöver diskuteras och analyseras på varje förskola utifrån den verksamhet som bedrivs och de lokala förutsättningarna som råder. Detta resultat behöver även kopplas samman med resultatet för diskrimineringsfrågorna, med det faktum att pojkföräldrar i större utsträckning än flickföräldrar tar upp upplevda händelser av diskriminering med personalen. *(Läs vidare under området Normer och värden samt barns inflytande.)*

Nöjdhet, trygghet och rekommendation

Index för området Nöjdhet, trygghet och rekommendation har höjts från 88 till 91 jämfört med föregående år.

Vårdnadshavarna i Östermalms förskolor upplever i hög grad att förskolan är trygg och säker. På alla tre frågor inom området ligger

nöjdheten mellan 91-92 procent (en höjning med tre procent på alla tre frågor mot föregående år). Flickföräldrarna är mellan en och två procent nöjdare än pojkföräldrarna. Skillnaden är så pass liten att det är svårt att dra några långtgående slutsatser. Däremot behöver frågan diskuteras på varje förskola för att säkerställa att alla barn erbjuds samma möjligheter. Dock finns inga skillnader mellan flick- och pojkföräldrar gällande frågan *Jag upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning. (Läs vidare under området Normer och värden samt barns inflytande.)*

Kost, rörelse och hälsa

Inom området Kost, rörelse och hälsa får förskolorna ett marginellt sämre resultat. Index för detta område har sänkts från 84 till 83 jämfört med föregående år. Resultatet är dock fortfarande högt i jämförelse med stadens resultat på 79.

Den marginella nedgången av resultatet kan tolkas som att utvecklingsarbetet inom detta område planat ut något. I förra årets undersökning höjdes resultatet för frågan *Jag är nöjd med informationen jag får om maten på förskolan* med tio procent mot föregående år. Förskolornas ledning och medarbetare hade då lyckats väl med att tydliggöra informationen och kommunicera matfrågan. Detta i sin tur har lett till ökat intresse och ökade krav hos vårdnadshavare för kost och hälsa.

Den fråga inom området Kost, rörelse och hälsa som får en lägre nöjdhet i årets undersökning jämfört med föregående år (en sänkning från 88 till 86 procent) är *Jag upplever att mitt barns förskola serverar en varierad och näringsrik mat*. Det ökade intresset hos vårdnadshavare för matfrågan kan, förutom att utvecklingsarbetet planat ut, vara en tänkbar orsak till denna marginella nedgång. Strategin *En klimatsmart måltid i förskolan - en måltidsstrategi för ökad ekologisk mat* togs fram med representation av kockar från flertalet förskoleenheter. Strategin är i dagsläget ännu inte fullt ut implementerat och detta kan skapa frågetecken hos en del vårdnadshavare. Allt förändringsarbete kräver både tid och tydlighet och således krävs fortsatt arbete med kommunikation och förtydligande kring strategins innehåll och intentioner.

Övriga frågor

Östermalm har utöver de gemensamma frågorna två egna extrafrågor i förskoleundersökningen. I nedanstående tabell

redovisas resultat för stadsdelsområdets kommunala förskolor gällande ramöppettiderna:

	Östermalm 2016	Östermalm 2015
Jag känner till att förskolans "ramtid" är 6.30–18.30?	82	71
Mitt barns förskola har anpassat sina öppettider utifrån de behov av omsorg som jag har uppgett (inom ramöppettiderna).	91	-

Resultatet pekar på att de informationsåtgärder som gjorts har gett resultat. Årets undersökning visar att vårdnadshavare har fått utökad kunskap om ramöppettiderna jämfört med föregående år. Flickföräldrar är marginellt något nöjdare än pojkföräldrar. Dock är skillnaden liten, enbart en procent. Detta gör att det inte går att dra några långtgående slutsatser.

Åtgärder utifrån resultatet

Fortfarande finns variation mellan de olika förskolornas totala resultat. Detta gäller även mellan olika förskoleadresser inom samma resultatenheter. För att öka svarsfrekvensen och andelen nöjda föräldrar i kommande förskoleundersökning och således likvärdigheten har flera åtgärder påbörjats. Förskolans ledningsgrupp har analyserat resultatet på förvaltningsnivå. Förskolorna analyserar sedan resultatet på enhetsnivå. Utifrån diskussionerna och analyserna kring undersökningens resultat tar de förskolor som har låga resultat, alternativt inte behållit sina resultat från föregående år, fram egna handlingsplaner med förbättringsåtgärder.

Samtidigt fortsätter förvaltningen med gemensam kompetensutveckling för samtliga förskoleenheter. Utöver detta ligger undersökningens resultat till grund för förvaltningens fortsatta utvecklingsarbete. Enheterna utgår från undersökningens resultat och tar hänsyn till aktuella förbättringsområden då de utformar sina lokala verksamhetsplaner för nästkommande år.

Utvecklingsområden inför 2017

Föräldrarnas bedömning gällande utvecklingsområden inför nästa års undersökning är att förbättra och utveckla följande områden:

- Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs (76 %).

- Jag upplever att förskolan ger mitt barn möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud på och utanför förskolan (79 %).
- Jag är nöjd med informationen jag får om maten på förskolan (82 %).

Bilagor

1. Stockholms stad Förskoleundersökning 2016 – Östermalm kommunal regi
2. Stockholm stad Förskoleundersökning 2016 – Östermalm förskoleområden
3. Stockholms stad Förskoleundersökning 2016 – Staden totalt kommunal regiform

Bilagorna återfinns på www.stockholm.se/insyn/ostermalm